

Refleksioner over mødet med et menneske, der har mødt Jesus¹

Rektor på Dansk Bibel-Institut
Daglig leder af Fjellhaug International University College Danmark
Børge Haahr Andersen
bha@dbi.edu

I 1992 stod jeg for første gang i en splinterny præstekjole i Emdrup Kirke og var på underfundig vis landet som sognepræst i Københavns Nordvestkvarter. Jeg husker stadig min første dåbssamtale. En åbenhjertig typisk dansk familie med tre børn, som var lidt tøvende over for det med dåben, og som havde fået deres to første børn døbt i det mere folkelige nabosogn, Grundtvigs Kirke. Vi fik en god snak om dåben, og det blev begyndelsen på et bekendtskab mellem den nytilflyttede præstefamilie med fire små børn og den lidt mere etablerede familie med tre små børn i nabolaget. Charlotte Rørth og hendes tre børn kom med i kirkens nystartede legestue sammen med præstens kone og en blanding af børn sammen med deres mødre og enkelte fædre. Vi blev inviteret til børnefødselsdag hos familien Rørth og havde selv besøg af familien.

Så flyttede de fra sognet efter et par år og bosatte sig i Nordjylland. Vi aftalte at holde kontakt, men det blev ved snakken. For 8 år siden ringede Charlotte Rørth pludselig til mig i et ærinde som journalist, og jeg blev opdateret på deres familiære situation. Hun havde skrevet nogle artikler til sin avis "Nordjyske" om, at almindelige mennesker i

¹ Anmeldelsesartikel med afsæt i Charlotte Rørth, *Jeg mødte Jesus – bekendelser fra en modvillig troende*. København: Gyldendal 2015; *Vi mødte Jesus – og hvad kommer det andre ved?* København: Gyldendal 2017; "Vi mødte Jesus." Foredrag i Kirken i Kulturcenteret, København, den 21. februar, 2018.

Nordjylland ikke bare lod sig påvirke af en kristen kultur, men af humanisme, nyreligiøs buddhisme og lavede deres helt egen cocktail. Hun havde ringet til fem præster, som alle mente, at denne selektive og tilfældige brug af kristendom var positiv. Men hun manglede én, som ville stille nogle kritiske spørgsmål. Så kom hun i tanke om præstefamilien fra Emdrup. Jeg måtte kunne levere varen. Og det kunne jeg. Jeg husker stadig overskriften over hendes artikel: *Den er rivende gal i Nordjylland*.

I december 2014 blev Charlotte Rørth pludselig kendt og omtalt i hele Danmark. Hun udgav bogen, *Jeg mødte Jesus*, som i løbet af få uger blev en bestseller i hele landet. Dette havde jeg ikke lige set komme. Men Charlotte Rørth havde to gange mødt Jesus i en kirke i Spanien. Fra at have været en almindelig sekulariseret dansk kvinde og kulturkristen blev Jesus og Gud nærværende og levende personer for hende. Hun havde ikke været søgende eller bedt om nogen religiøs oplevelse. Modvilligt, men på grund af oplevelsens gennemslagskraft, vendte hun tilbage til Danmark som et nyt menneske og betroede sin måbende familie, at hun havde mødt Jesus i en kirke i Spanien. I dag er bogen oversat til norsk, spansk, hollandsk og snart også tysk. Bogen er pr. 1. januar 2018 solgt i 25.000 eksemplarer i Danmark og mere end 5000 eksemplarer i Norge. Charlotte Rørth er i dag også et kendt navn i Norge via hendes bog, hendes foredragsrejser og hendes medvirken på konferencer. For få måneder siden fulgte hun op med bind 2, *Vi mødte Jesus*, hvor hun beretter om samtaler med andre mennesker, der kan fortælle om uforklarlige oplevelser. Hun holder foredrag for fulde huse i hele Danmark med afstikkere til Norge og andre lande og er i kontakt med hundredvis af mennesker, som kan fortælle hende, at de har oplevet noget, som ligner. Til maj 2018 foreligger hendes nye bog på norsk.

Der hører et yderligere emne med til Charlotte Rørths livshistorie, og det greb mig dybt i sjælen, da hun fortalte om det i Kristeligt Dagblad i december 2014. Hendes yngste søn, Frederik, som jeg døbte i Emdrup Kirke i efteråret 1992, døde for egen hånd i USA, få uger før den første bog udkom. Familien på fire rejste til USA for at se hans bopæl og følge hans spor de sidste timer af hans unge liv og sad juleaften 2014 i en lufthavn sønderrevet i deres inderste og ventede på at rejse tilbage til Danmark igen. Charlotte Rørth oplevede i

de måneder, hvor hun blev en offentlig kendt og kontroversiel person i Danmark, samtidig på hjemmefronten alle forældres værste mareridt.

Charlotte Rørth har altså oplevet en større skala af begivenheder end de fleste. Hun har haft en paradisiske oplevelse, hvor hun mødte den jordiske Jesus fra Nazaret, og hun har oplevet en pludselig og brutal død i sin absolutte nærhed. Hun er en hjertevarm og charmerende person, der som professionel journalist er god til at skabe tillid og få folk til at fortælle. Hun kan følge med, når hun diskuterer med medicinske eller teologiske forskere, og kan enkelt og klart videregive pointen i en sådan diskussion. Hun er frygtløs i sit møde med en kritisk presse. ”De kan ikke gøre mig mere ondt end det, jeg allerede har oplevet i mit personlige liv”, skriver hun i sin anden bog (14). Sorgen over sin søns død har gjort hende frygtløs. Hun beretter sagligt og indlevende, og giver ting mund og mæle, som i en dansk kontekst kan opleves meget personligt og privat.

Min mission er ytringsfriheden

Min mission er ytringsfriheden, skriver hun (10, 2017). Hun er ikke missionær, som vil overbevise andre om, at det med Jesus er sandt. Hun vil helt enkelt fortælle om sin oplevelse, fordi hun ikke kan bære den ensomhed, det er at tie om noget så væsentligt i sit liv. Det skal være frit for alle andre, om de vil tie om deres oplevelser, ligesom hun selv valgte, bortset fra et enkelt interview i Kristeligt Dagblad, hvor hun fortalte om sin søns død. Men dem, der vil tale, skal have lov til at gøre det, selv om det strider mod den sekulære måde at forstå tilværelsen på, som præger den vestlige verden, hvor man ikke kan tale om det uden at bryde adskillige tabuer og hvor dem, der har mirakuløse oplevelser, sygeliggøres eller betragtes som tossede eller naive..

Dette er temaet i hendes anden bog. Hun møder nogle mennesker, som aldrig før har fortalt om deres overnaturlige oplevelser, og får dem til at fortælle. Hun beretter kun det videre, som den enkelte selv vil lægge navn til. Men fordi hun selv har banet vejen gennem sin første bog, oplever hun igen og igen, at generte danskere fortæller hende om personlige oplevelser, som de måske ikke før har delt med noget andet menneske.

Samtidig fortsætter hun diskussionen om tolkningen af de religiøse oplevelser. Hun opsøger teologiske forskere, medicinske og psykiatriske eksperter, religiøse og nyreligiøse specialister og får deres forklaringer. Hun fortæller om sin betagelse af Grethe Livbjerg, hvis oplevelser førte hende på en lang rejse til en klostertilværelse i en katolsk kirke, og en række kendte og ukendte personer, som alle byder ind med deres oplevelser og deres tolkninger af det. Hun giver den enkelte frihed til at fortælle og fortolke, som de vil, og giver kritiske holdninger en del spaltepads i erkendelse af, at hun også selv engang levede i den virkelighedsforståelse.

I 2009 sad hun på en bænk i sakristiet bag La Sadra Capilla de El Salvador i sydspanske Úbeda. Da så hun i et syn Jesus af Nazaret, som stod foran hende på en grusvej med landskab, himmel og andre mennesker et stykke bag sig. Året efter så hun ham igen på samme vej 25 meter længere fremme. Det var to hverdagsagtige møder, hvor han åbenbarede sig i sin jordiske skikkelse, før korsfæstelsen og opstandelsen. Hun skildrer det udførligt i sin første bog, ikke mindst hvor uforberedt hun var, og hvor meget det kom bag på hende. Hun skildrer sin rejse fra den sekulariserede virkelighed, hun kom fra, til den virkelighed som troende kristen, hun landede i, og om alle de mellemregninger og forklaringer, hun stødte på undervejs. Her – otte år efter hendes første oplevelse – er hun faldet til ro i en forklaring: ”Jeg tror, at Gud brugte en avanceret form for kommunikation og gjorde det muligt for mig, en ikke-troende, at tale med sin søn, mens han gik rundt i Israel omkring år tredive”, (11, 2017).

Charlotte Rørth er altså selv overbevist om, at det er Gud, der har givet hende dette specielle syn. Hun betegner sig som protestantisk kristen med trosbekendelsen som et samlet udtryk for sin tro i dag. Der er ikke tale om, at den opstandne Kristus mødte hende, sådan som det i sin tid skete med Paulus. Men Gud gav hende et syn, som hun så absolut ikke selv havde bedt om eller fremprovokeret, og det på et tidspunkt i sit liv, hvor hun slet ikke var indstillet på det. Hun diskuterer dette på et tidspunkt i sin bog (87, 2017) med ateisten og religionshistorikeren Michael Rotstein. Denne forklarer det sådan, at Charlotte Rørth gennem sit liv i en kristen kultur har opsnapet billeder af Jesus, sådan

som han normalt afbildes i Vesten. Havde hun levet i Borneos regnskove, havde hun set sære åndevæsener. Dernede får de til gengæld aldrig synet, hvor de ser Jesus fra Nazaret. Hvorfor hun har haft det specielle syn, kan han ikke forklare. De psykosociale systemer er meget komplekse, og det er nærmest umuligt at forklare, hvorfor ting popper op i hovedet på os. Rotstein mener, at hun egentlig uden at være sig det bevidst, har skabt sig en Jesus, der passer til hende. Derfor er hun, i modsætning til andre kristne, ikke interesseret i at drive mission, hvilket Rotstein oplever som meget sympatisk. De fleste kristne er tilhængere af, at deres Jesus får verdensherredømme, forklarer han. Mens Charlotte Rørth har som præmis, at det vitterlig er Gud, der har givet hende en åbenbaring, forklarer Rotstein det som noget, der er sket i hendes (under)bevidsthed og hjerne. Rotstein er en hård kritiker af kristendommen, men han kan godt have det til fælles med Charlotte Rørth, at han undres over hendes oplevelse. Derfor kan de have en anstændig samtale.

Siden 2015 har Charlotte Rørth været en kendt foredragsholder i Danmark og lejlighedsvis også i Norge og Sverige. Den 21. februar 2018 havde jeg lejlighed til at lytte til hende. Rammen var Pinsekirkens lokale kirke på Nørrebro, og både folk fra kirken og fra lokalområdet var dukket op. Det var en oplevelse at møde forfatteren til de to bøger og gense moderen til mit første dåbsbarn. Jeg fik mulighed for at hilse på hende, udtrykke min sorg over hendes søns tragiske død og genfinde samtalen efter mere end 20 års pause. Hun har en udstråling, når hun taler og kan på jævnt dansk forklare nogle meget eksotiske begivenheder, som har formet hendes liv for altid. Tilmed i selskab af frikirkepræster, hvis ærinde tydeligt var at indbyde forsamlingen til at give deres liv til Jesus. Charlotte Rørth forblev journalisten i dette selskab. Hun ville gerne forstå og forklare, hvad mennesker havde haft af åndelige oplevelser. Men det at prædike, at drive mission og at omvende andre var slet ikke hendes ærinde. Jesus havde ved mødet i Spanien overvældet hende med godhed og venlighed, sådan at hun siden hver dag har tænkt, hvordan hun kan praktisere denne godhed og venlighed over for andre. Det er faktisk et mønster, fortalte hun om de hundredvis af mennesker, hun har talt med om

åndelige oplevelser. De kan være religiøst eller ikke-religiøst motiveret eller have udspring i andre religioner end kristendom. Men fælles er oplevelsen af at være accepteret, og en stærk motivation til at handle på det.

Tre mulige tolkninger af synet

De to grundlæggende oplevelser foregår i Spanien, hvor Charlotte Rørth i et syn ser den historiske Jesus bevæge sig på en vej i Israel sammen med en flok mennesker. I 15–20 minutters tid ser hun ansigtet af Jesus, som taler til hende i et sprog, hun formoder er oldaramæisk, men som hun ikke forstår. Synet er lige så virkelig som det kapel, hun sidder i, og hun sanser, at Jesus ser på hende, taler til hende, og hun møder en overstrømmende godhed og venlighed, som gør, at hun siden har været helt fyldt op af den oplevelse. Indimellem har den gennemstrømmet hende med varme, den har givet hendes ansigt og krop et lys, som omgivelserne har kunnet se. Det gjorde, at hendes kolleger kaldte hende glødelampen, og den har fyldt hende på en overvældende måde, når hun gik tur med hunden i Rold Skov eller bare sad for sig selv en helt almindelig hverdag.

1) Ateisten Michael Rotstein forklarer hendes syn og dets virkninger sådan, at det på uforklarligvis er poppet op på baggrund af dybderne i Rørths egen underbevidsthed. Han kan ikke forklare, hvorfor et helt irreligiøst menneske, som slet ikke har søgt efter åndelige oplevelser, uden at ville det pludselig er stødt ind i en så grænsesprængende oplevelse. I vores kulturkreds ser folk Jesus, forklarer han. I visse animistiske kulturer er det underlige forfædreånd, som møder mennesker i syner og åbenbaringer. Man kan ikke udelukke Rotsteins forklaring. Men den er ikke sandsynlig. At en almindelig sekulariseret dansker kan have en så grænsesprængende oplevelse udelukkende på baggrund af noget underbevidst, virker ikke sandsynligt. På samme måde er det også svært at forklare de mange i Mellemøsten blandt muslimer, der i syner eller drømme ser Jesus og begynder en vandring mod den kristne tro. Der er i deres kultur ikke impulser til en positiv forståelse af Jesus som frelser, der kan aktivere

underbevidstheden, men synerne af Jesus kommer her helt på tværs af kulturen. Charlotte Rørth er selv overbevist om, at hendes oplevelse har en transcendent kilde. Gud har givet hende den, og den var ikke på nogen måde fremprovokeret af noget i hende selv eller i hendes livshistorie.

2) Andre går i en helt anden grøft og siger, at der er en okkult eller dæmonisk forklaring på hendes syner og oplevelser. Det skyldes ikke mindst, at hun selv undervejs i sin første bog finder paralleller mellem hendes oplevelse og den nyreligiøse tale om yoga kundalinirejsning. Ikke som en oplevelse, der udløses af noget indre, men af noget ydre, tilføjer hun, og her bryder hun med det nyreligiøse syn på åndelige oplevelser.

Jeg har svært ved at tro på en dæmonisk forklaring på hendes syner. Nok kan Djævelen tage skikkelse af en lysets engel, men der er ingen logik i, at Mørkets magt skulle have forledt Charlotte Rørth til at møde den historiske Jesus. Hvordan kan Satan lede et menneske til en oplevelse, som leder et menneske til tro på Gud og på Jesus som Guds søn? I så fald er Satans rige kommet i splid med sig selv. At hun undervejs i diskussionen med mange slags mennesker får en forvirrende mængde tolkninger af sit syn, deriblandt nogle, som mere er vildledende end vejledende, er en anden sag.

3) Ligesom forfatteren selv tror jeg, at der findes en åndelig, overnaturlig oprindelse til Charlotte Rørths oplevelse, og jeg tror, at det er Gud, der står bag denne oplevelse. Jeg formulerer mig bevidst tvetydigt og siger, hvad jeg *tror*. For selv de stærkeste oplevelser har noget tvetydigt over sig og derfor er jeg åben over for flere tolkningsmuligheder. Men ud fra den enkle logik, Jesus udviser i Mark 3, hvor Jesus afviser, at han kan helbrede gennem Satan, så slutter jeg mig til, at det er Gud, og ikke psyken eller dæmoner, der var på spil, da Charlotte Rørth blev revet ud af sin sekulære virkelighedsforståelse. Gud valgte i sin suveræne styring af historien og det enkelte menneskes liv at give Charlotte Rørth et lille glimt af den historiske Jesus, mens han vandrede på Galilæas veje. Hendes historie har rørt tusinder og atter tusinder af sekulære danskere og slået dybe revner i den mur af gudløshed, som præger det danske samfund.

At møde Jesus og at følge Jesus

Da min svigerfar tre år før sin død i forbindelse med et hjertestop havde en nærdødsoplevelse, hvor han så Jesus i paradiset, tolkede han umiddelbart sin oplevelse ud fra den bibelske frelseshistorie. Gud havde gennem en særlig oplevelse taget frygten for døden fra ham og vist ham, at døden for den, der hører Kristus til, er en indgang til paradiset.

Så enkelt er det ikke for Charlotte Rørth. Hun starter i den medicinske verden. Hun gennemdiskuterer sin oplevelse med en række medicinske og psykiatriske eksperter og får mulige bud på en forklaring. Hun bevæger sig videre over til talsmænd fra den mere den okkulte verden, hvor man er fortrolig med uforklarlige oplevelser, men hvor der ikke skelnes mellem det gode og det onde, eller mellem Gud og Djævelen. Hun finder efterhånden en base i en protestantisk kristendom med trosbekendelsen som centrum, og begynder også efter en rum tid at læse i Bibelen og lade sin oplevelse gennemlyse af Bibelen.

Sådan som jeg hører hende, er hendes trosrejse stadig ikke afsluttet. Jeg er usikker på, om hun selv identificerer det at møde Jesus med at følge Jesus. I disciplenes syn på forklarelsens bjerg, *Dette er min elskede søn. Hør ham* sammenkobles de to ting. Den Jesus, som gik på Galilæas landeveje, var jo netop den, som kaldte disciple og udfordrede til efterfølgelse. Ikke alle, som mødte Jesus, fulgte ham og blev hans disciple.

Den mystiske tradition har en lang historie i kirken og findes i dag både i en katolsk og en frikirkelig udgave. I begge traditioner er oplevelser en selvstændig kilde til erkendelse af Gud og af sandheden om livet. Den katolske kirke har en lang tradition for at integrere oplevelser i den kirkelige og folkelige tradition, og Charlotte Rørth er fascineret af folk som Niels Christian Hvidt og ikke mindst Grethe Livbjerg, som gennem en lang trosrejse havnede som nonne i en katolsk sammenhæng. Der er også en rummelighed over den svenske pinsepræst Peter Haldorf og den forståelse for oplevelser, man har i den svenske karismatiske pinsetradition. I vores hjemlige lutherske tradition har Charlotte Rørth mødt en generel skepsis over for at erkende Gud via oplevelser. Man er underdrejet af

religionskritikkens skepsis eller bange for, at kristne bliver inddelt i to grupper, de særligt åndelige, som har oplevelser og almindelige mennesker, som ikke har. Hendes egen respons er her, at hun ikke har bedt om et møde med Jesus. Det kom til hende udefra, og hun ønsker ikke at bøje sig for den sekulære kultur og dennesidige forståelse af virkeligheden.

Vanen tro vil jeg tilkende Luther ros for at have sat ord på en sund balance om oplevelsers plads i den kristne tro og samtidig oplevelsernes begrænsning. Luther kunne selv tale stærkt og varmt om oplevelser og erfaring. Samtidig var han yderst skeptisk over for det at gøre oplevelserne i sig selv til en kilde til sandhed og erkendelse. Et møde med Jesus er i Luthers teologi et kald til at søge Gud i Jesu ord og gerninger i de bibelske skrifter. Hans princip om Skriften alene giver oplevelserne en hjælpende og underordnet betydning. Her har han en klar kritik af de katolske helgeners mirakuløse oplevelse såvel som sværmernes syner og himmelske erfaringer. Men hans alternativ er ikke at fornægte åndelige oplevelser. Men at give dem en sund placering i det kristne liv.

Som den synlige tilværelse er en blanding af kampen mellem godt og ondt, er den usynlige virkelighed det også. Derfor må et møde med Jesus i en synlig oplevelse føre til, at man søger Jesus i hans ord og gerninger i de bibelske skrifter, sådan at oplevelser tolkes og indrammes af den egentlige autoritet i kirken, nemlig Guds ord i de bibelske skrifter.

Opsummering

Charlotte Rørth skal have tak for, at hun brød tavsheden og var åben om sine personlige oplevelser, som har udfordret den sekulære virkelighedsforståelse og den kulturkristendom, som ikke taler om Gud som en person, man kan have en relation til, men som bevarer et distanceret og intellektuelt forhold til Gud. Vi vil bruge hendes oplevelse og vidnesbyrd så langt, som det kan stadfæste Bibelens Kristus og Kristi ord. Vi

er taknemmelige for, at hun forsvarer ytringsfriheden, også til at sætte ord på noget, som er tabubelagt i det danske samfund. Vi er ligesom hende vidner om det, vi har set og hørt, og har det samme personlige engagement i mødet med Kristus som hende. Vores møde med Kristus er mere bestemt af Guds ords tiltale i Bibelen, prædiken og nadver og den fælles samtale med andre kristne. Vi vil udfordre den mystiske tradition til at søge Kristus, der hvor han selv har sagt, han findes. I Skriftens tale, læst, prædiken, tilsagt, bevidnet. På den baggrund vil vi gerne lytte til hendes erfaringer og også dele vores egne erfaringer.